

III

(Muud aktid)

EUROOPA MAJANDUSPIIRKOND

EFTA JÄRELEVALVEAMETI OTSUS

nr 464/13/COL,

27. november 2013,

millega muudetakse üheksakümne esimest korda riigiabi käsitlevaid menetlus- ja sisulisi eeskirju, lisades uue peatüki, mis käsitleb riigiabiieskirjade kohaldamist finantskriisi kontekstis pankade kasuks võetavate toetusmeetmete suhtes alates 1. detsembrist 2013 („2013. aasta pangandussuunised”)

EFTA JÄRELEVALVEAMET (EDASPIDI „JÄRELEVALVEAMET”),

võttes arvesse järelevalve- ja kohtulepingu artikli 5 lõike 2 punkti b

ning arvestades järgmist:

EFTA järelevalveamet peab vajalikuks anda välja suunised, mis käsitlevad riigiabiieskirjade kohaldamist finantskriisi kontekstis pankade kasuks võetavate toetusmeetmete suhtes.

Euroopa Komisjon võttis 2013. aasta juulis vastu teatise riigiabiieskirjade kohaldamise kohta alates 1. augustist 2013 finantskriisi kontekstis pankade kasuks võetavate toetusmeetmete suhtes („2013. aasta pangandusteatis”) (1).

Kõnealune teatis on oluline ka Euroopa Majanduspiirkonna jaoks.

Kogu Euroopa Majanduspiirkonnas tuleb tagada EMP riigiabiieskirjade ühetaoline kohaldamine kooskõlas EMP lepingu artiklis 1 sätestatud ühtsuse saavutamise eesmärgiga.

EMP lepingu XV lisa leheküljel 11 pealkirja „ÜLDSÄTTED” all esitatud II punkti kohaselt peab järelevalveamet pärast komisjoniga konsulteerimist vastu võtma õigusaktid, mis vastavad Euroopa Komisjoni vastuvõetud õigusaktidele.

EFTA järelevalveamet konsulteeris sel teemal Euroopa Komisjoniga 14. augustil 2013. aastal ja EFTA riikidega 14. novembri 2013. aasta kirjadega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riigiabisuuniseid muudetakse, lisades uue peatüki, mis käsitleb riigiabiieskirjade kohaldamist finantskriisi kontekstis pankade kasuks võetavate toetusmeetmete suhtes alates 1. detsembrist 2013 („2013. aasta pangandussuunised”).

Uus peatükk on esitatud käesoleva otsuse lisas.

(1) ELT C 216, 30.7.2013, lk 1.

Artikkel 2

Ainult otsuse ingliskeelne tekst on autentne.

Brüssel, 27. november 2013

EFTA järelevalveameti nimel

eesistuja

Oda Helen SLETNES

kolleegiumi liige

Sverrir Haukur GUNNLAUGSSON

LISA

VIII OSA — FINANTSKRIISI KÄSITLEVAD AJUTISED EESKIRJAD

Suunised riigiabieeskirjade kohaldamise kohta alates 1. detsembrist 2013 finantskriisi kontekstis pankade kasuks võetavate toetusmeetmete suhtes („2013. aasta pangandussuunised“)⁽¹⁾

1. SISSEJUHATUS

- (1) Alates finantskriisi algusest on EFTA järelevalveamet (edaspidi „järelevalveamet“) vastu võtnud viied riigiabisuunised (edaspidi „kriisisuunised“), samuti pikendussuunised 2011. ja 2012. aasta kohta⁽²⁾. Neis on esitatud üksikasjalikud suunised finantskriisi ajal finantssektorile antava riigiabi Euroopa Majanduspiirkonna (edaspidi „EMP“) lepinguga kokkusobivuse (vastavalt Euroopa Majanduspiirkonna lepingu (edaspidi „EMP leping“) artikli 61 lõike 3 punktile b) hindamise kriteeriumide kohta.
- (2) Kriisisuunistega luuakse üldraamistik kooskõlastatud meetmeteks toetamaks finantssektorit, et tagada finantsstabiilsus, minimeerides seejuures pankade- ja EMP riikide vahelised konkurentsimoonutused. Neis on sätestatud riigiabile juurdepääsu tingimused ja nõuded, mis tuleb täita, et sellist abi oleks võimalik EMP lepingus sätestatud riigiabi põhimõtete valguses EMP lepinguga kokkusobivaks lugeda. Kriisisuunistega on vajaduse korral korrapäraselt ajakohastatud finantssektorile antava riigiabi eeskirju, et kohaneda kriisi arenguga. Hiljutised arengud nõuavad kriisisuuniste täiendavat ajakohastamist.

Õiguslik alus

- (3) Kriisisuuniste ning kõigi individuaalsete otsuste (nende suuniste reguleerimisalasse jäävate abimeetmete ja -kavade kohta) vastuvõtmisel on tuginetud EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktile b, millega on erandkorras lubatud anda abi tõsise häire kõrvaldamiseks EFTA riigi majanduses.
- (4) Alates kriisi algusest on võetud finantssektori raskuste lahendamiseks märkimisväärsed meetmeid. Kriisi areng on nõudnud raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi raamistiku teatavate sätete kohandamist, vältimata samas võimalust saada erandkorras juurdepääsu märkimisväärsel riiklikule toetusel. Olenemata kriisi süvenemist vältida aidanud eelarve- ja rahaliste vahendite erakorralisest kasutamisest on majanduse taastumine kogu Euroopa Majanduspiirkonnas jätkuvalt väga ebakindel ja ebahühtlane. Mõne EMP riigi finantssektorit ootavad ees uued probleemid seoses juurdepääsuga tähtajalisele rahastamisele ja varade kvaliteediga, mis tulenevad majanduslangusest ning avaliku ja erasektori võlakoormuse vähendamisest. Finantsturud on jätkuvalt surve all ning püsib negatiivsete mõjude laiema ülekandumise oht.

⁽¹⁾ Käesolevad suunised vastavad Euroopa Komisjoni teatisele riigiabiéeskirjade kohaldamise kohta alates 1. augustist 2013 finantskriisi kontekstis pankade kasuks võetavate toetusmeetmete suhtes („2013. aasta pangandusteatis“) (ELT C 216, 30.7.2013, lk 1).

⁽²⁾ Suunised EMP lepingu artiklite 61 ja 62 ning järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 artikli 1 kohaldamise ja tõlgendamise kohta (edaspidi „riigiabisuunised“), mille järelevalveamet koostas ja võttis vastu 19. jaanuaril 1994 ning mis on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas* (edaspidi ELT) (ELT L 231, 3.9.1994, lk 1, ja EMP kaasandes nr 32, 3.9.1994, lk 1). Suuniseid muudeti viimati 23. oktoobril 2013. Riigiabisuuniste ajakohastatud versioon on avaldatud järelevalveameti veebisaidil aadressil <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>. Riigiabisuuniste VIII osas esitatakse finantskriisi käsitlevad ajutised eeskirjad järgmiste kriisisuunistena:

- 1) riigiabi eeskirjade kohaldamine meetmete suhtes, mida on võetud seoses finantsasutustega („pangandussuunised“) (ELT L 17, 20.1.2011, lk 1, ja EMP kaasanne nr 3, 20.1.2011, lk 1);
- 2) finantsasutuste rekaptaliseerimine praeguses finantskriisis („rekaptaliseerimissuunised“) (ELT L 17, 20.1.2011, lk 1, ja EMP kaasanne nr 3, 20.1.2011, lk 1);
- 3) riigiabi meetmete ajutine raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks („ajutist raamistikku käsitlevad suunised“) (ELT L 17, 20.1.2011, lk 1, ja EMP kaasanne nr 3, 20.1.2011, lk 1);
- 4) langenud väärtusega varade käsitlemine EMP pangandussektoris („langenud väärtusega varasid käsitlevad suunised“) (ELT L 23, 27.1.2011, lk 31, ja EMP kaasanne nr 4, 27.1.2011, lk 1);
- 5) finantssektori elujõulisuse taastamine ja praeguse kriisi olukorras riigiabi eeskirjade kohaste ümberkorraldamismeetmete hindamine („ümberkorraldamissuunised“) (ELT L 282, 24.10.2013, lk 72, ja EMP kaasanne nr 58, 24.10.2013, lk 1).
Finantskriisi suuniseid on seejärel kaks korda pikendatud: 2011. aastal („2011. aasta pikendussuunised“) (ELT L 332, 15.12.2011, lk 20, ja EMP kaasanne nr 67, 15.12.2011, lk 7); ning 2012. aastal („2012. aasta pikendussuunised“) (ELT L 282, 24.10.2013, lk 72, ja EMP kaasanne nr 58, 24.10.2013, lk 1).

- (5) Pingete püsimine riikide võlaturgudel näitab ilmekalt finantsturgude jätkuvat volatiilsust. EMP finantssektorit iseloomustav tihe omavaheline seotus ja üksteisest sõltuvus on viinud turud arusaamani, et esineb probleemide leviku oht. Võttes arvesse finantsturgude suurt volatiilsust ja majanduse taastumise ebakindlust ning sellest tulenevat jätkuvat tõsise häire ohtu EFTA riikide majandusele, on turvaabinõuna õigustatud säilitada EFTA riikide jaoks võimalus võtta finantssektoris kriisiga seotud toetusmeetmeid EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti b alusel.
- (6) Finantsturgudele avalduva jätkuva surve ja laiemate negatiivsete ülekanduvate mõjude ohu tõttu leiab järelevalveamet, et EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti b kohaldamise nõuded on finantssektorile antava riigiabi puhul jätkuvalt täidetud. Selle erandi kohaldamine on võimalik siiski vaid seni, kuni kestab kriis, mis loob tõeliselt erakorralised tingimused, mis ohustavad finantsstabiilsust tervikuna.

Finantsstabiilsus üldeesmärgina

- (7) Finantskriisile reageerimisel ning kriisisuuniste raames on järelevalveameti üldeesmärgiks olnud finantsstabiilsus. Samas peab järelevalveamet ka oluliseks tagada, et riigiabi ning pankade ja EMP riikide vahelised konkurentsimoootused oleksid minimaalsed. Finantsstabiilsus tähendab vajadust vältida negatiivse mõju ulatuslikku ülekandumist ülejäänud pangandussüsteemile, mis võib tuleneda krediidiasutuse maksejõuetusest või vajadusest tagada, et pangandussüsteem tervikuna jätkaks piisavat laenamist reaalmajandusele. Finantsstabiilsus on endiselt keskse tähtsusega, kui järelevalveamet hindab käesolevate suuniste alusel finantssektorile antavat riigiabi. Järelevalveamet võtab hindamisel arvesse kriisi arenemist ägedast ja kogu süsteemi hõlmavast häirest olukorra suunas, kus EMP teatavates osades valitsevad põhimõttelisemad majandusraskused ning EMP turu killustumise oht on sellele vastavalt suurem.
- (8) See üldeesmärk ei kajastu mitte üksnes võimaluses, et raskustes olevad pangad saavad finantsstabiilsuse huvides kasutada riigiabi, vaid ka ümberkorraldamiskavade hindamise viisides. Sellega seoses tuleb rõhutada, et finantsstabiilsust ei ole võimalik tagada elujõulise finantssektorita. Kapitali hankimise kavasad tuleb seetõttu hinnata tihedas koostöös pädeva järelevalveasutusega, et tagada elujõulisuse taastamine mõistliku aja jooksul ning kindlalt ja püsivalt. Vastupidisel juhul tuleks maksejõuetuse ohus asutuse tegevus nõuetekohasel viisil lõpetada.
- (9) Riigiabieeskirjade kohaldamisel üksikjuhtumite suhtes võtab järelevalveamet siiski arvesse makromajanduslikku keskkonda, mis mõjutab nii pankade elujõulisust kui ka konkreetse EFTA riigi reaalmajanduse vajadust pääseda jätkuvalt juurde elujõuliste pankade antavale krediidile. Järelevalveamet võtab pankade ümberkorraldamiskavade hindamisel jätkuvalt arvesse iga institutsiooni ja EFTA riigi eripära. Eelkõige hindab järelevalveamet proportsionaalselt pankade pikaajalist elujõulisust juhul, kui vajadus riigiabi järele tuleneb võlakriisist, mitte ülemääraste riskide võtmisest, ⁽³⁾ samuti võetakse hindamisel arvesse vajadust tagada EMPs võrdsed tingimused, pidades eelkõige silmas kulude jagamise arengut EMPs.
- (10) Peale selle püüab järelevalveamet juhul, kui suur osa EFTA riigi rahandussektorist tuleb ümber korraldada, kohaldada konkreetsete pankade ümberkorraldamiskavade hindamise suhtes koordineeritud lähenemisviisi, et tagada kogu süsteemi hõlmav lahendus. Järelevalveamet on kohaldanud seda lähenemisviisi eelkõige nende EFTA riikide puhul, kus rakendatakse makromajanduslikku kohandamisprogrammi. Järelevalveamet peaks seega konkreetset arvesse võtma üksikute asutuste ümberkorraldamise koondmõju sektorile (näiteks turu struktuurile) ja majandusele tervikuna, eelkõige seoses piisava laamisega reaalmajandusele usaldusväärsel ja jätkusuutlikul alusel.
- (11) Lisaks kulude jagamise ja konkurentsimoootuste piiramise meetmetele hindab järelevalveamet kavandatavate meetmete, sealhulgas võõrandamiste teostatavust ning nende mõju turu struktuurile ja turule sisenemise tõketele. Samal ajal peab järelevalveamet tagama, et konkreetseks juhuks või EFTA riigi jaoks kavandatud lahendused oleksid kooskõlas eesmärgiga vältida suuri erinevusi EMP riikide vahel, mis võiksid EMP turgu veelgi enam killustada ja põhjustada finantsvaldkonna ebastabiilsust, takistades majanduse taastumist EMPs.

⁽³⁾ Vt 2011. aasta pikendussuuniste punkt 14.

Õigusraamistiku areng ja kriisisuuniste läbivaatamise vajadus

- (12) Kriisi algusest alates on Euroopa Liit teinud mitu institutsioonilist ja regulatiivset muudatust, mille eesmärk on tugevdada finantssektori vastupidavust ning parandada panganduskriiside ärahoidmist, ohjamist ja lahendamist. Euroopa Ülemkogu on kokku leppinud edasistes algatustes majandus- ja rahaliidu aluse tugevdamiseks, luues pangandusliidu, pannes aluse ühtsele järelevalvemehhanismile ning ühtsele kriisilahendusemehhanismile ühtses järelevalvemehhanismis osalevate ELi liikmesriikide krediitiasutuste jaoks. ELi liikmesriigid on kokku leppinud ka stabiilsusmehhanismi loomises, mille abil saaks selle liikmetele ja nende pankadele anda vajaduse korral rahalisi vahendeid. Käesolevate suuniste vastuvõtmise ajal ei ole tehtud otsust EMP EFTA riikide võimaliku osalemise kohta pangandusliidu loomist käsitlevates algatustes ⁽⁴⁾.
- (13) Need meetmed hõlmavad vältimatult teatavat järkjärgulist kasutuselevõttu, näiteks selleks, et võimaldada õigusaktide jõustumist või pangakriiside lahendamise fondide suurenemist. Mõned neist piirduvad endiselt euroalaga. Vahepeal on majanduse järjest ebaühtlasem elavdamine EMPs, valitsemis- ja erasektori võla vähendamise ja konsolideerimise vajadus ning nõrkused siin-seal finantssektoris toonud kaasa püsivad pinged finantsturgudel ja killustatuse, suurendades moonutusi EMP turul. EMP turu terviklikkust tuleb seega kaitsta, kasutades muu hulgas rangemat riigiabi andmise korda. Kriisisuuniste kohandamine võib aidata tagada takistusteta üleminekut tulevasele korrale, mis kehtestatakse Euroopa Komisjoni ettepaneku (direktiiv krediitiasutuste maksevõime taastamise ja kriisilahenduse kohta) ⁽⁵⁾ alusel, pakkudes turgudele suuremat selgust. Kohandatud kriisisuunistega saab tagada ka kogu EMP turul riigiabi saavate pankade otsustavama ümberkorraldamise ja nende kulude parema jagamise.
- (14) Finantssektori riigiabi kontroll ristub mõnikord EFTA riikide järelevalveasutuste vastutusvaldkondadega. Näiteks võivad järelevalveasutused teatud juhtudel nõuda kohandamisi sellistes küsimustes nagu äriühingu üldjuhtimise ja tasustamise tavad, mis riigiabi saavate pankade puhul on sageli sätestatud ka ümberkorraldamiskavades. Sellistel juhtudel on oluline koordineerida järelevalveameti ja pädevate järelevalveasutuste koostööd, säilitades samas täielikult järelevalveameti ainupädevuse riigiabi kontrolli valdkonnas. Arvestades EMP ja eelkõige euroala regulatiiv- ja järelevalvekorra arengut, teeb järelevalveamet tihedat koostööd järelevalveasutustega — nagu ta teeb seda juba praegu –, et tagada kõigi asjaomaste ametiasutuste erinevate rollide ja vastutusvaldkondade ladus koosmõju.

Kulude jagamine

- (15) Kriisisuunistes öeldakse selgelt välja, et riigiabi kontrolli üldpõhimõtteid kohaldatakse ka kriisi ajal. Eelkõige pankade ja EMP riikide vaheliste konkurentsimoonutuste piiramiseks ja moraaliriskiga tegelemiseks tuleks abi anda ainult minimaalselt vajalikus ulatuses ja abisaaja peaks kandma osa ümberkorraldamiskuludest asjakohase omapanuse vormis. Pank ja selle kapitali omanikud peaksid ümberkorraldamiskulusid katma võimalikult suures ulatuses oma ressurssidest ⁽⁶⁾. Riigi toetust tuleks anda tingimustel, mis kajastavad kulude asjakohast jagamist pankade investeeritud osalejate vahel.
- (16) Kriisi puhkemisest alates on järelevalveamet pankadele antava abi EMP lepinguga kokkusobivuse hindamisel nõudnud, et pangad jagaksid kulusid vähemalt minimaalsel määral, mis oleks proportsionaalne pankadele antud abiga, eelkõige kattes kahju olemasoleva kapitaliga ja makstes riigi sekkumise eest sobiva suurusega tasu. Lisaks kehtestas järelevalveamet rahaliste vahendite väljavoolu vältimiseks eeskirjad hübriidinstrumentide tagasiostmise ning kupongiintresside ja dividendide maksmise keelu kohta. Järelevalveamet ei ole siiski eelnevalt fikseerinud abisaaja omapanuse künniseid ega kehtestanud mingeid muid nõudeid ⁽⁷⁾.

⁽⁴⁾ Pangandusliidu loomist käsitlevad algatused koostati eeskätt euroala jaoks, sest euroala liikmetel on mitu ühist vahendit, kuid puudub ühine järelevalve. Euroalasse mittekuuluvatel ELi liikmesriikidel on siiski võimalus soovi korral osaleda. Praegu ei ole selge, kui suures ulatuses saavad euroalasse mittekuuluvad ELi liikmesriigid võtta vastu otsuse neis algatustes osalemise kohta. Mis puutub EMP EFTA riikidesse, siis EFTA finantsteenuste töörühm on suure huviga jälginud ELis toimuvaid arenguid ning on saanud ELilt teavet pangandusliidu kohta. Seni ei ole veel arutatud EFTA riikide võimalikku osalemist.

⁽⁵⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute maksevõime taastamise ja kriisilahenduse raamistik, 6. juuni 2012; COM(2012) 280 final. EFTA finantsteenuste töörühm jälgib tähelepanelikult ELis toimuvaid arenguid. Näib, et kõnealune ettepanek võib olla kohaldatav EMPs ja sellest tulenevalt tõenäoliselt lisatav EMP lepingusse pärast ettepaneku vastuvõtmist ELis.

⁽⁶⁾ Vt nt ümberkorraldamissuuniste punkt 22.

⁽⁷⁾ Sealsamas, punkt 24.

- (17) Kriisi algusetappides ei läinud EMP riigid tavaliselt kaugemale riigiabieskirjades sätestatud miinimumnõuetest kulude eelneva jagamise kohta, samuti ei pidanud võlausaldajad finantsstabiilsuse kaalutlustel osalema krediidiastutuste päästmises.
- (18) Võlakriis tegi aga selgeks, et sellise poliitikaga ei ole võimalik tagada pikaajalist finantsstabiilsust, eelkõige EMP riikides, kus pankade päästmise kulu nõrgendas oluliselt nende eelarvepositsiooni. Mõned EMP riigid pidid tõepoolest minema kaugemale riigiabieskirjades sätestatud miinimumnõuetest ning uusi õigusakte vastu võttes kehtestama rangemad kulude eelneva jagamise nõuded. Selline areng tõi kaasa EMP riikide erinevad lähenemisviisid kulude jagamise suhtes: ühed piirdusid riigiabieskirjadest tulenevate miinimumnõuetega ja teised läksid neist kaugemale, nõudes investorite ja võlausaldajate osalemist. Sellised EMP riikide vahelised erinevused kulude jagamise suhtes võetud lähenemisviisid on kaasa toonud pankade erinevad rahastamiskulud, mis sõltuvad sellest, kui tõenäoliseks peetakse erasektori kaasamist kui võimalust EMP riigi eelarve tugevuse tagamiseks. Erinevused kujutavad endast ohtu EMP turu terviklikkusele ja võivad rikkuda võrdseid tingimusi, mida soovitakse riigiabi kontrolli abil kaitsta.
- (19) Kirjeldatud arenguid silmas pidades tuleks suurendada kulude jagamise miinimumnõudeid. Enne pangale mis tahes ümberkorraldamisabi (rekapitaliseerimis- või langenud väärtusega varasid käsitleva meetme kujul) andmist peaksid olema ammendunud kõik kapitali tootmise meetmed, sealhulgas allutatud laenude konverteerimine, tingimusel et austatakse põhiõigusi ja finantsstabiilsust ei seata ohtu. Kuna ümberkorraldamisabi on vaja alati panga tegevuse võimaliku korratu lõpetamise vältimiseks, tuleks panga esialgsest maksevõimest olenemata järgida kõnealuseid kulude jagamise meetmeid, et abi piirduks minimaalse vajaliku abiga. Seega peavad EFTA riigid enne pangale ümberkorraldamisabi andmist tagama, et panga aktsionärid ja allutatud kapitali omanikud teeksid korraldused nõutava panuse andmiseks, või kehtestama vajaliku õigusraamistiku sellise panuse saamiseks.
- (20) Põhimõtteliselt sõltub konkurentsimoonutuste piiramise meetmete kohaldamine kulude jagamise ulatusest, samuti võetakse selle juures arvesse abi saavate pankade kulude jagamise muutuvat taset terves EMPs. Kui kõik muud tingimused on võrdsed, väheneb kulude tõhusama jagamise tulemusena vajadus konkurentsimoonutuste piiramise meetmete järele. Konkurentsimoonutuste piiramise meetmete väljatöötamisel tuleks igal juhul lähtuda turuolukorrast, mis sarnaneb nii palju kui võimalik turuolukorrale, mis oleks saavutatud, kui abisaaja oleks turult lahkunud abi saamata.

Tõhus ümberkorraldamismenetlus ja raamistiku täiendav ajakohastamine

- (21) Ehkki on vaja säilitada teatavad pankadele suunatud abivahendid, et tulla toime finantsturgudel jätkuvalt valitseva ebastabiilsusega, tuleks teatavaid menetlusi ja tingimusi parandada ja edasi arendada. Samuti on vaja jätkata õigusraamistiku turu arenguga vastavusse viimise protsessi, mis algas 2010. aasta juunis tagatistasu suurendamisega ⁽⁸⁾ ning jätkus 2011. aasta pikendussuunistega ⁽⁹⁾.
- (22) 2008. aasta pangandussuunistega võimaldati EFTA riikidel kehtestada päästekavasid, välistamata samas sihtotstarbeliste meetmete kasutamise võimalust. Arvestades kriisi ulatust ja usalduse kadu terves EMP finantssektoris muu hulgas koos pankadevahelise turu kokkukuivamisega, otsustas järelevalveamet, et kiidab heaks kõik vajalikud meetmed, mida EFTA riigid on võtnud, et tagada finantssüsteemi stabiilsus, sealhulgas päästemeetmed ja rekapitaliseerimiskavad. Nii tagatistena kui ka rekapitaliseerimise käigus ja langenud väärtusega varasid käsitlevate meetmetena antud päästmisabi ajutise heakskiitmisega õnnestus vältida paanikat ning taastada turul usaldus.
- (23) Muutunud turutingimustes ei ole aga niivõrd vaja struktuurseid päästemeetmeid, mida võetakse üksnes esialgse hinnangu alusel, mis tugineb eeldusele, et peaaegu kõik pangad vajavad päästmist, ning millega lükatakse ümberkorraldamiskava süvaanalüüs edasi hilisemasse etappi. Kuigi selline lähenemisviis aitas vältida terve finantssektori pöördumatut kokkuvarisemist, lükati konkreetsete abisaajate ümberkorraldusi tihti edasi. Pankade probleemide

⁽⁸⁾ Vt järelevalveameti ajutist raamistikku käsitlevate suuniste punkt 1.2 ja selles esitatud viide konkurentsi peadirektoraadi talituste 30. aprilli 2010. aasta töödokumendile, mis käsitleb riigiabi eeskirjade kohaldamist riigi tagatiskavade suhtes, mis hõlmavad pärast 30. juunit 2010 emiteeritavaid pankade võlakirju.

⁽⁹⁾ Kõnealused suunised sisaldavad nõuet esitada ümberkorraldamiskava kõigi pankade kohta, kes saavad riigi toetust kapitali või langenud väärtusega varaga seotud meetmete näol, sõltumata abisummast.

lahendamisega hiline mine tõi mõnel juhul kaasa suuremad kulud maksumaksjatele. Käesolevate suunistega kehtestatakse põhimõte, et rekapi taliseerimist ja langenud väärtusega varasid käsitlevaid meetmeid lubatakse võtta alles siis, kui panga ümberkorraldamiskava on heaks kiidetud. Sellise lähenemisviisiga tagatakse, et abi suurus on täpsemalt kindlaks määratud, et panga probleemide allikad on juba välja selgitatud ja nendega on tegeletud varases etapis ning et finantsstabiilsus on tagatud. Pankade likviidsuse tagamiseks saab jätkuvalt kasutada tagatiskavasid. Selliste kavade ga võib tagada siiski vaid selliste pankade likviidsust, millel puudub pädeva järelevalveasutuse määratletud kapitali puudujääk ⁽¹⁰⁾.

- (24) Käesolevates suunistes esitatakse kohandused, mis tuleb teha parameetrites, mis käsitlevad alates 1. detsembrist 2013 pankadele kriisiga seoses antava riigiabi kokkusobivust EMP lepinguga. Käesolevate suunistega tehakse eelkõige järgmist:
- a) asendatakse 2008. aasta pangandussuunised ning antakse suuniseid likviidsustoetuse EMP lepinguga kokkusobivuse kriteeriumide kohta;
  - b) kohandatakse ja täiendatakse rekapi taliseerimist ja langenud väärtusega varasid käsitlevaid suuniseid;
  - c) täiendatakse ümberkorraldamissuuniseid, andes üksikasjalikumaid suuniseid seoses aktsionäride ja allutatud võlausaldajate osalemisega kulude jagamises;
  - d) kehtestatakse põhimõte, et rekapi taliseerimis- või varade kaitsemeetmeid ei või võtta ümberkorraldamiskava eelneva heakskiitmiseta, ning tehakse ettepanek selliste meetmete alalist lubamist käsitleva menetluse kohta;
  - e) antakse suuniseid likvideerimisabi EMP lepinguga kokkusobivuse nõuete kohta.

2. REGULEERIMISALA

- (25) Järelevalveamet kohaldab käesolevates suunistes ja kõigis kriisisuunistes ⁽¹¹⁾ esitatud põhimõtteid krediidasutuste (edaspidi ka „pangad”) ⁽¹²⁾ suhtes. Krediidasutused on omavahel tihedalt seotud, mistõttu võib ühe krediidasutuse kontrollimatu maksejõuetus äärmiselt negatiivselt mõjutada tervet finantsüsteemi. Krediidasutuste usaldusväärsus võib kiirelt kaduda ja sellel võivad olla tõsised tagajärjed nende likviidsusele ja maksevõimele. Ühe keeruka krediidasutuse probleemid võivad põhjustada finantssektoris süsteemseid probleeme, millel omakorda võib olla suur negatiivne mõju majandusele tervikuna, näiteks seoses krediidasutuste rolliga reaalmajandusele laenamisel, ning mis võib seega ohustada finantsstabiilsust.
- (26) Järelevalveamet kohaldab käesolevates suunistes ja vajaduse korral kõigis kriisisuunistes esitatud põhimõtteid *mutatis mutandis* kindlustusettevõtjate suhtes nõukogu direktiivi 73/239/EMÜ ⁽¹³⁾ artikli 6, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/83/EÜ ⁽¹⁴⁾ artikli 4 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 98/78/EÜ ⁽¹⁵⁾ artikli 1 punkti b tähenduses.

⁽¹⁰⁾ „Pädev järelevalveasutus” on riigi pädev asutus, mille osalev EMP riik on nimetanud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiivile 2006/48/EÜ krediidasutuste asutamise ja tegevuse kohta (ELT L 177, 30.6.2006, lk 1), nagu seda on EMP lepinguga kohandatud EMP Ühiskomitee otsusega nr 65/2008 (ELT L 257, 25.9.2008, lk 27, ja EMP kaasanne nr 58, 25.9.2008, lk 9), või mille Euroopa Keskpang on nimetanud oma järelevalvevolituste raames vastavalt komisjoni ettepaneku (nõukogu määrus, millega antakse Euroopa Keskpangale konkreetsed ülesanded seoses ühtses järelevalvemehhanismis osalevates liikmesriikides registreeritud krediidasutuste poolt usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga) artiklile 1. Seoses komisjoni ettepanekuga võtta vastu eespool nimetatud nõukogu määrus jälgib EFTA finantsteenuste töörühm tähelepanelikult ELis toimuvaid arenguid.

⁽¹¹⁾ Vt joonealune märkus nr 2.

⁽¹²⁾ Direktiivi 2006/48/EÜ artikli 4 lõikes 1 määratletud tähenduses; direktiivi on EMP lepinguga kohandatud EMP Ühiskomitee otsusega nr 65/2008 (avaldamisviidete kohta vt joonealune märkus nr 10).

⁽¹³⁾ Esimene nõukogu direktiiv 73/239/EMÜ, 24. juuli 1973, otsekindlustustegevuse, välja arvatud elukindlustustegevuse alustamise ja jätkamisega seotud õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 228, 16.8.1973, lk 3); direktiivi on EMP lepinguga kohandatud EMP Ühiskomitee otsusega nr 78/2011 (ELT L 262, 6.10.2011, lk 45, ja EMP kaasanne nr 54, 6.10.2011, lk 57).

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/83/EÜ, 5. november 2002, elukindlustuse kohta (EÜT L 345, 19.12.2002, lk 1); direktiivi on EMP lepinguga kohandatud EMP Ühiskomitee otsusega nr 60/2004 (ELT L 277, 26.8.2004, lk 172, ja EMP kaasanne nr 43, 26.8.2004, lk 156).

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 98/78/EÜ, 27. oktoober 1998, kindlustusandjate gruppi kuuluvate kindlustusseltside täiendava järelevalve kohta (EÜT L 330, 5.12.1998, lk 1); direktiivi on EMP lepinguga kohandatud EMP Ühiskomitee 16. juuli 1999. aasta otsusega nr 95/1999 (EÜT L 296, 23.11.2000, lk 61, ja EMP kaasanne nr 55, 23.11.2000, lk 160).

- (27) Käesolevate suuniste alusel vaadatakse läbi igasugune abi, mida antakse sellistele EFTA riigis asutatud ning asjaomasel EFTA riigis või ELi liikmesriigis tegutsevatele krediitiasutustele, sealhulgas nende tütarettevõtjatele.

3. REKAPITALISEERIMINE JA LANGENUD VÄÄRTUSEGA VARASID KÄSITLEVAD MEETMED

- (28) Rekapitaliseerimismeetmeid ja langenud väärtusega varasid käsitlevaid meetmeid, sealhulgas varade tagatise, rakendatakse tavaliselt kapitali puudujäägi katmiseks. Käesolevates suunistes tähendab „kapitali puudujääk” puudujääki, mis on kindlaks määratud rekapitaliseerimiskava, stressitesti, varade kvaliteedi kontrolli või samaväärse toiminguga raames EMP, euroala või riigi tasandil ning mille tulemuse on vajaduse korral kinnitanud pädev järelevalveasutus. Selline riiklik toetus on tavaliselt püsivat laadi ja seda ei ole lihtne tühistada.
- (29) Võttes arvesse selliste meetmete tegelikku pöördumatust ja nende mõju meetmeid võimaldava EFTA riigi eelarvele ning pidades silmas järelevalveameti kriisiaegset otsustustava, võib järelevalveamet meetmed põhimõtteliselt heaks kiita alles pärast seda, kui asjaomane EFTA riik tõendab, et kõik meetmed sellise abi piiramiseks minimaalse vajaliku abiga on maksimaalselt ära kasutatud. Sel eesmärgil kutsutakse EFTA riike üles enne ümberkorraldamiskava esitamist või selle osana esitama kapitali suurendamise kava. Kapitali suurendamise kava peaks sisaldama eelkõige panga meetmeid kapitali suurendamiseks ning panga aktsionäride ja allutatud võlausaldajate võimalikke meetmeid kulude jagamiseks.
- (30) Kapitali suurendamise kava koos panga varade kvaliteedi põhjaliku läbivaatamise ja tulevikku suunatud kapitali adekvaatsuse hindamisega peaks EFTA riigil koos järelevalveameti ja pädeva järelevalveasutusega lubama täpselt kindlaks määrata panga kapitali (jääk)puudujäägi, mis tuleb katta riigiabiga. Igasugune kapitali (jääk)puudujääk, mis tuleb katta riigiabiga, nõuab ümberkorraldamiskava esitamist.
- (31) Ümberkorraldamisabi hõlmavat ümberkorraldamiskava (välja arvatud kapitali suurendamise ja kulude jagamise nõudeid, mis peavad sisalduma kapitali suurendamise kavas vastavalt punktidele 32–34 ja mis esitatakse enne ümberkorraldamiskava või selle osana) hinnatakse jätkuvalt ümberkorraldamissuuniste alusel.

3.1. KAPITALI PUUDUJÄÄK — EELTEATIS JA TEATIS ÜMBERKORRALDAMISABI KOHTA

- (32) Niipea kui on tuvastatud kapitali puudujääk, mille tulemusena tõenäoliselt esitatakse riigiabitaotlus, tuleks rakendada kõik meetmed sellise puudujäägi katmisega EFTA riigile kaasnevate kulude minimeerimiseks. Sel eesmärgil kutsutakse EFTA riike üles seadma järelevalveametiga sisse teatise esitamisele eelnevad kontaktid. Selliste vabatahtlike teatise esitamisele eelnevate kontaktide käigus pakub järelevalveamet oma abi ümberkorraldamisabi EMP lepinguga kokkusobivuse tagamiseks ja eelkõige seoses sellega, kuidas rakendada kulude jagamise nõudeid kooskõlas riigiabieskirjadega. Teatise esitamisele eelnevate kontaktide aluseks on EFTA riigi ja panga koostatud kapitali suurendamise kava, mille pädev järelevalveasutus on heaks kiitnud. Kavas tuleks:
- loetleda panga võetavad kapitali suurendamise meetmed ning panga aktsionäride ja allutatud võlausaldajate (võimalikud) meetmed kulude jagamiseks;
  - käsitleda kaitsemeetmeid, millega välditakse vahendite väljavoolu pangast, mis võib toimuda näiteks juhul, kui pank omandab osalusi teistes ettevõtetes või maksab dividende või kupongiintressi.
- (33) EFTA riik peaks esitama kapitali puudujäägi kindlakstegemiseks kasutatud üksikasjaliku meetoodika ja sisenandmed, mille on kinnitanud pädev järelevalveasutus. Meetoodika tuleb esitada ärivaldkondade kaupa.
- (34) Pärast kapitali suurendamise kava esitamist ja panga vara kvaliteedi hindamise tulemuste ja tulevikku suunatud kapitali adekvaatsuse hinnangu arvessevõtmist peab EFTA riik kindlaks määrama riigiabist kaetava kapitali (jääk) puudujäägi. Järelevalveamet pakub EFTA riigile võimalust arutada ümberkorraldamiskava enne sellest teatamist. Pärast ümberkorraldamiskava suhtes kokkuleppele jõudmist võib EFTA riik esitada selle kohta ametliku teatise. Järelevalveamet annab loa mis tahes rekapitaliseerimismeetme või langenud väärtusega varasid käsitleva meetme kui ümberkorraldamisabi kasutamiseks alles pärast seda, kui ümberkorraldamiskava suhtes on kokkuleppele jõutud.

3.1.1. Panga võetavad kapitali suurendamise meetmed

- (35) Pädeva järelevalveasutuse kinnitatud kapitali suurendamise kavas peaks abisaaja kindlaks määrama ja nii suures ulatuses kui võimalik (ilma et see ohustaks panga elujõulisust) ellu viima kõik kapitali suurendamise meetmed, mida on võimalik rakendada. Sellised meetmed peaksid hõlmama eelkõige järgmist:
- a) märkimisõiguse emissioonid;
  - b) allutatud võlainstrumentide vabatahtlik ümberkujundamine omakapitaliks riskiga seonduvate stiimulite alusel;
  - c) kohustuste juhtimise toimingud, mis peaksid põhimõtteliselt olema sajabrotsendiliselt kapitali tootvad, kui kapitali puudujääki ei ole võimalik täielikult ületada, mistõttu on vaja riigiabi;
  - d) vara ja portfelli müük kapitali tootmiseks;
  - e) portfelli väärtuspaberistamine, et toota kapitali kõrvaltegevusega;
  - f) kasumi jaotamata jätmine;
  - g) muud meetmed, mis vähendavad kapitalivajadust.
- (36) Kui väljaselgitatud meetmed on kapitali suurendamise kavas esitatud kui meetmed, mida ei ole võimalik rakendada kuue kuu jooksul alates kõnealuse kava esitamisest, konsulteerib järelevalveamet pädeva järelevalveasutusega, et hinnata, kas neid kavandatud meetmeid tuleks pidada kapitali suurendamise meetmeteks.
- (37) Pankade juhatustel peaks olema stiimul ulatuslikeks ümberkorraldusteks majanduslikult soodsal ajal, minimeerides seeläbi vajadust riigiabi järele. Sellest tulenevalt, kui riigiabi kasutamist oleks olnud võimalik realistlikult vältida asjakohaste ja õigeaegsete juhtimismeetmetega, peaks iga pank, kes kasutab oma tegevuse ümberkorraldamiseks või nõuetekohaseks lõpetamiseks riigiabi, oma tegevjuhi ning vajaduse korral ka teised juhatuse liikmed üldjuhul välja vahetama.
- (38) Samadel põhjustel peaksid need pangad kohaldama rangeid juhatuse liikmete tasu käsitlevaid eeskirju. See nõuab juhtivtöötajate tasude ülemmäärade kehtestamist, kombineerides seda stiimulitega, millega tagatakse, et pank rakendab oma ümberkorraldamiskava ettevõtte jätkusuutlike ja pikaajaliste eesmärkide saavutamiseks. Seega peaks iga rekapiitalseerimismeetme või langenud väärtusega varasid käsitleva meetme vormis riigiabi saav pank piirama asjakohase tasemeni kogu palgafondi, mis töötajatele, sealhulgas juhatuse liikmetele ja tippjuhtkonnale välja maksatakse. Kogu tasu ülemmäär peaks hõlmama kõiki võimalikke kindlaksmääratud ja muutuvaid komponente ja pensione ning olema kooskõlas ELi kapitalinõuete direktiivi (CRD IV) ⁽¹⁶⁾ artiklitega 93 ja 94.

Iga sellise isiku töötasu kokku ei tohi seetõttu ületada 15kordset keskmist töötasu EFTA riigis, kus abisaaja on asutatud, ⁽¹⁷⁾ või abi saava panga töötajate kümnekordset keskmist töötasu.

Tasupiiranguid tuleb kohaldada kuni ümberkorraldamisperioodi lõpuni või kuni pank on riigiabi tagasi maksnud, olenevalt sellest, kumb tähtpäev on varasem.

- (39) Ükski rekapiitalseerimismeetme või langenud väärtusega varasid käsitleva meetme vormis riigiabi saav pank ei tohiks põhimõtteliselt maksta lahkumishüvitisi õigusaktide või lepinguga ettenähtust suuremas summas.

3.1.2. Kulude jagamine aktsionäride ja allutatud võlausaldajatega

- (40) Riigi toetus võib tekitada moraaliriski ja kahjustada turudistsipliini. Moraaliriski vähendamiseks tuleks abi anda üksnes tingimustel, mis hõlmavad piisavat kulude jagamist olemasolevate investoritega.

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/36/EL, 26. juuni 2013, mis käsitleb krediitiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediitiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338). Õigusakti ei ole EMP lepingusse üle võetud.

⁽¹⁷⁾ Avaldatud OECD veebisaidil rubriigis „Average Annual Wages in constant prices for the last available year”, <http://stats.oecd.org/Index.aspx>.

- (41) Piisav kulude jagamine hõlmab kahjude omakapitalist katmise järgselt tavaliselt hübriidkapitali omanike ja allutatud võlakirjade omanike panust. Hübriidkapitali ja allutatud võlakirjade omanikud peavad aitama nii palju kui võimalik vähendada kapitali puudujääki. Sellise panuse võib anda kas instrumentide põhisumma ümberkujundamisena esimese taseme põhiovahenditeks⁽¹⁸⁾ või selle põhisumma allahindamisena. Igal juhul tuleb õigusaktidega lubatud ulatuses takistada abisaaja kapitali väljavoolu selliste väärtpaperite omanikele.
- (42) Järelevalveamet ei nõua riigiabieskirjadest tuleneva kulude jagamise kohustusliku komponendina kõrgema nõudeõiguse järguga võlainstrumentide (eelkõige kindlustatud hoiuste, kindlustamata hoiuste, võlakirjade ja kõigi muude kõrgema nõudeõiguse järguga võlainstrumentide) omanike panust, seda ei kapitaliks ümberkujundamise ega allahindamisena.
- (43) Kui tuvastatud kapitalipuudujäägiga panga omavahendite suhtarv ei lange alla EMP õigusaktidega nõutavat miinimumi, peaks pank tavaliselt suutma kapitalipositsiooni ise taastada, kasutades selleks eelkõige punktis 35 sätestatud kapitali suurendamise meetmeid. Kui pädeva järelevalveasutuse või kriisilahendusasutuse kinnitusel puuduvad puudujäägi ületamiseks muud võimalused, sealhulgas mis tahes muud järelevalvemeetmed, näiteks varajase sekku-mise meetmed või muud parandusmeetmed, tuleb allutatud võlg põhimõtteliselt enne riigiabi andmist konverteerida omakapitaliks.
- (44) Juhul kui pank ei täida enam õigusaktidest tulenevaid minimaalseid kapitalinõudeid, tuleks allutatud võlg põhimõtteliselt enne riigiabi andmist konverteerida või alla hinnata. Riigiabi ei tohi anda enne omakapitali, hübriidkapitali ja allutatud võla täielikku suunamist mis tahes kahjude tasaarveldamiseks.
- (45) Punktide 43 ja 44 nõuetest võib teha erandi juhul, kui selliste meetmete rakendamine ohustaks finantsstabiilsust või tooks kaasa ebaproportsionaalsed tagajärjed. Selline erand võib hõlmata juhtumeid, kus saadav abisumma on panga riskiga kaalutud varadega võrreldes väike ning kapitali puudujääki on oluliselt vähendatud, võttes eelkõige kapitali suurendamise meetmed vastavalt punktile 35. Ebaproportsionaalseid tulemusi või ohtu finantsstabiilsusele võib vähendada ka kapitali puudujäägi kõrvaldamise meetmete järjekorra muutmisega.
- (46) Punktide 43 ja 44 rakendamisel tuleks järgida võlausaldajate olukorra halvenemise vältimise põhimõtet⁽¹⁹⁾. Seega ei tohiks allutatud võlausaldajad saada majanduslikus mõttes vähem sellest, milline oleks olnud nende instrumentide väärtus juhul, kui riigiabi ei oleks antud.

3.1.3. Ümberkorraldamisotsuse eelse vahendite väljavoolu vältimine

- (47) Selleks et abi piirduks minimaalse vajaliku abiga, tuleb vahendite väljavoolu vältida võimalikult varases etapis. Sellest tulenevalt on järelevalveamet seisukohal, et pank peaks võtma kõik tema vahendite säilitamiseks vajalikud meetmed alates ajast, mil pank sai või oleks pidanud saama teada kapitalivajadusest. Alates sellest hetkest peavad asutused, kes on tuvastanud või oleks pidanud tuvastama kapitalivajaduse, tegema eelkõige järgmist:
- a) nad ei tohi maksta dividende aktsiatelt või kupongiintressi hübriidkapitaliinstrumentidelt (või mis tahes muudelt instrumentidelt, millega seoses on omal äranägemisel lubatud kupongiintressi maksta);
  - b) nad ei tohi tagasi osta oma aktsiaid ega tagasi võtta hübriidkapitaliinstrumente ümberkorraldamisperioodi jooksul järelevalveameti eelneva loata; ning
  - c) nad ei tohi hübriidkapitaliinstrumente tagasi osta, välja arvatud juhul, kui selline meede või see meede koos muude meetmetega võimaldab asutusel täielikult katta oma kapitalipuudujäägi ning kui see toimub piisavalt turulähedasel tasemel⁽²⁰⁾ ja hinnaga mitte enam kui 10 % üle turuhinna. Järelevalveamet peab kõik tagasiostud eelnevalt heaks kiitma;
  - d) nad ei tohi teha järelevalveameti eelneva loata ühtki kapitali haldamise tehingut;
  - e) nad ei tohi järgida agressiivseid kaubandustavasid; ning

⁽¹⁸⁾ Nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määruse (EL) nr 575/2013 (krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta) artiklis 26 (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1). EFTA teeb ettevalmistusi õigusakti lisamiseks EMP lepingusse.

⁽¹⁹⁾ Seda on võimalik saavutada näiteks valdusettevõtja loomise kaudu. Panga omandiõigus kantaks valdusettevõtja varade poolele, samas kui panga riigiabieline omakapital, hübriidinstrumentid ja allutatud võlg kujutaksid endast valdusettevõtja kohustuste poolt, kusjuures nõudeõiguste struktuur jääks samaks kui enne riigiabi andmist.

⁽²⁰⁾ Näiteks kui tagasiost toimub protsendipunktides kahekohalise allahindlusega turuhinna nominaalväärtusest (või turu puudumise korral prognoositud turuhinnaga), et teenida kasumit, või kui tagasiost moodustab osa vahetusest, mille abil krediidasutus saab kõrgema kvaliteediga kapitali, millega vähendada puudujääki.

- f) nad ei tohi omandada osalust üheski ettevõttes, olgu siis tegu vara või aktsiate ülekandmisega. See nõue ei hõlma järgmist: i) ülevõtmised, mis leiavad aset tavapärase pangandustegevuse käigus raskustes olevatele ettevõtetele suunatud olemasolevate nõuete haldamisel; ii) osaluse omandamine ettevõtetes tingimusel, et tasutav ostuhind on väiksem kui 0,01 % asutuse sel hetkel viimati teadaolevast bilansimahust ja et kõikide selliste omandamiste eest makstav kumulatiivne ostuhind alates sellest hetkest kuni ümberkorraldamisperioodi lõpuni on väiksem kui 0,025 % sel hetkel viimati teadaolevast bilansimahust; iii) äriühingu omandamine, olles saanud järelevalveameti heakskiidu, kui see on erandlike asjaolude korral vajalik finantsstabiilsuse taastamiseks või tõhusa konkurentsi tagamiseks;
- g) nad peavad hoiduma riigi toetusele viitavast reklaamist ja agressiivsest äristrateegiast, mida nad EFTA riigi toetuse puudumisel ei kasutaks.

- (48) Kui ajal, mil panga vajadus täiendava kapitali järele oleks pidanud olema hästi juhitud ettevõttele teada, võtab pank meetmeid, mis ei ole kooskõlas punktis 47 loetletud nõuetega, lisab järelevalveamet konkurentsimoonutuste piiramiseks nõutavate meetmete kindlaksmääramiseks abisummale vahendite väljavooluga võrdse summa, kuna peab olema tagatud abi piirdumine minimaalse vajaliku abiga.

3.1.4. Kapitali jääkpuudujäägi katmine ümberkorraldamisabiga

- (49) Kui pärast kapitali suurendamise ja kulude jagamise meetmete rakendamist esineb endiselt kapitali puudujääk, võib selle põhimõtteliselt katta riikliku rekaptaliseerimisega, langenuid väärtusega varasid käsitlevate meetmetega või nende kahe kombineerimisega. Selleks et selline abi oleks EMP lepinguga kokkusobiv, tuleb järelevalveametile esitada ümberkorraldamiskava, mis peab olema kooskõlas kriisisuuniste asjakohaste osadega.

3.2. REKAPTALISEERIMISENA JA LANGENUD VÄÄRTUSEGA VARASID KÄSITLEVATE MEETMETENA ANTAV PÄÄSTMISABI

- (50) Kui järelevalveamet alustab käesolevates suunistes esitatud põhimõtete kohaldamist, peab EFTA riik järelevalveametile ümberkorraldamiskavast teatama ning enne mis tahes rekaptaliseerimismeetmete või langenuid väärtusega varasid käsitlevate meetmete võtmist taotlema riigiabi heakskiitmist. Järelevalveamet võib EFTA riigil siiski erandkorras ajutiselt lubada selliste meetmete võimaldamist päästmisabina enne ümberkorraldamiskava heakskiitmist, kui need meetmed on vajalikud finantsstabiilsuse säilitamiseks. Kui EFTA riik tugineb sellele finantsstabiilsuse klauslile, palub järelevalveamet pädeval järelevalveasutusel teha eelanalüüsi, mis kinnitaks, et eksisteerib praegune (mitte tulevane) kapitali puudujääk, mis sunniks järelevalveasutust viivitamata tühistama asutuse panganduslitsentsi, kui kõnealuseid meetmeid ei võetaks. Lisaks tuleb iga sellise analüüsiga tõendada, et erakorralist ohtu finantsstabiilsusele ei ole võimalik vältida erakapitali abil piisavalt lühikese aja jooksul või mis tahes muu konkurentsi vähem moonutava ajutise meetmega, näiteks riigi tagatisega.
- (51) Järelevalveametile tuleb teatada mis tahes punkti 50 kohasest päästemeetmest. Selleks et järelevalveamet meetme ajutiselt heaks kiidaks, peab asjaomane meede vastama eeskirjadele, millega reguleeritakse tasusid ja selliste meetmete kulude jagamist, mis on sätestatud rekaptaliseerimissuunistes, 2011. aasta pikendussuunistes ja vajaduse korral langenuid väärtusega varasid käsitlevates suunistes.
- (52) Lisaks ei tohi rekaptaliseerimismeetmete ja langenuid väärtusega varasid käsitlevate meetmete vormis antav päästmisabi takistada käesolevates suunistes sätestatud kulude jagamise nõuete täitmist. Seega tuleb kas nõutavaid kulude jagamise meetmeid rakendada päästmisabi osana või tuleb rekaptaliseerimismeetmed ja langenuid väärtusega varasid käsitlevad meetmed üles ehitada viisil, mis võimaldab rakendada kulude jagamise meetmeid tagantjärele. Sellise tagantjärele rakendamise võib saavutada näiteks omakapitali rekaptaliseerimisega vormis, mis on olemasolevatest kapitali- ja allutatud võlainstrumentidest kõrgema nõudeõiguse järguga, olles samal ajal kooskõlas kehtiva regulatiivse ja järelevalveraamistikuga.
- (53) Pärast päästmisabi heakskiitmist peab EFTA riik vastavalt ümberkorraldamissuuniste esitamise ümberkorraldamiskava kahe kuu jooksul alates abi ajutise heakskiitmise otsusest. Ümberkorraldamiskava hinnatakse ümberkorraldamissuuniste alusel, võttes arvesse käesolevates suunistes kirjeldatud kulude jagamise põhimõtteid.

3.3. VÄIKESTE KREDIIDIASUTUSTE REKAPITALISEERIMIS- JA ÜMBERKORRALDAMISKAVAD

- (54) Väikestele pankadele antav abi mõjutab konkurentsi tavaliselt vähem kui suurematele pankadele antav abi. Sel põhjusel ning proportsionaalse haldamise tagamiseks on asjakohane võimaldada väikeste pankade puhul lihtsamat menetlust, tagades samas konkurentsimoonutuste minimeerimise. Seetõttu on järelevalveamet valmis lubama väikeste pankade rekapiitaliseerimis- ja ümberkorraldamiskavasid juhul, kui need on konkreetset piiritletud ning piirduvad kuue kuuga, ja tingimusel, et nende puhul lähtutakse kriisisuunistes sätestatud põhimõtetest, eelkõige käesolevates suunistes sätestatud kulude jagamise nõuetest. Lisaks peab selliste kavade rakendamine piirduma pankadega, mille kogubilanss ei ületa 100 miljonit eurot. Kavade alusel abi saavate pankade bilansside summa ei tohi ületada 1,5 % pankade koguvarast asjaomase EFTA riigi siseturul.
- (55) Järelevalveamet hindab iga sellist kava eesmärgiga kontrollida, kas kavaga saavutatakse selle eesmärk ning kava rakendatakse nõuetekohaselt. Selleks peab EFTA riik esitama aruande kava kasutamise kohta kuus kuud pärast abikava heakskiitmist.

4. TAGATISED JA LIKVIIDSUSTOETUS VÄLJASPOOL KESKPANGA POOLSET LIKVIIDSUSE ANDMIST

- (56) Likviidsustoetusega ja kohustuste tagatistega stabiliseeritakse ajutiselt panga bilansi kohustuste poolt. Seetõttu, erinevalt rekapiitaliseerimisest ja langenud väärtusega varadega seotud meetmetest, millele peab enne abi andmist põhimõtteliselt eelnema asjaomase EFTA riigi poolne ümberkorraldamiskavast teatamine ja järelevalveameti heakskiit, võib järelevalveamet nõustuda sellega, et EFTA riigid teatavad antavatest tagatistest ja likviidsustoetusest pärast ajutist heakskiitmist päästmisabina enne ümberkorraldamiskava heakskiitmist.
- (57) Tagatistest ja likviidsustoetusest võib teatada järelevalveametile eraldi; lisaks võib järelevalveamet lubada ka abikavasid, millega võetakse likviidsusmeetmeid maksimaalselt kuni kuueks kuuks.
- (58) Sellised kavad peavad piirduma pankadega, millel ei ole kapitali puudujääki. Kui kapitalipuudujäägiga pank vajab hädasti likviidsust, tuleb järelevalveametile esitada eraldi teatis⁽²¹⁾. Sellisel juhul kohaldab järelevalveamet *mutatis mutandis* punktides 32–34 kirjeldatud menetlust, sh ümberkorraldamis- või tegevuse lõpetamise kava nõuet, välja arvatud juhul, kui abi kahe kuu jooksul tagasi makstakse.
- (59) Selleks et järelevalveamet tagatised ja likviidsustoetuse heaks kiidaks, peavad need vastama järgmistele nõuetele:
- tagatise võib anda üksnes krediidasutuste uutele kõrgema nõudeõiguse järguga võlainstrumentidele (allutatud võlainstrumentid on välja arvatud);
  - tagatise võib anda üksnes võlainstrumentidele, mille tagasimaksmise tähtaeg jääb vahemikku kolm kuud kuni viis aastat (või tagatud võlakirjade puhul maksimaalselt seitse aastat). Tagatised tähtajaga üle kolme aasta peavad piirduma kolmandikuga pangale antud kehtivatest tagatistest, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel;
  - riigi antud tagatiste minimaalne tulu peab olema arvatud kooskõlas 2011. aasta pikendussuunistes esitatud valemiga;
  - järelevalveametile tuleb kahe kuu jooksul esitada ümberkorraldamiskava kõigi krediidasutuse antud uute või uuendatud kohustuste tagatiste kohta, mille puhul kõik täitmata tagatud kohustused (sealhulgas enne kõnealuse otsuse kuupäeva antud tagatised) ületavad uue tagatise andmise ajal nii 5 % kõigist kohustustest kui ka kogusummat 500 miljonit eurot;
  - iga krediidasutuse kohta, mille puhul võetakse tagatis kasutusele, tuleb esitada kahe kuu jooksul pärast tagatise kasutuselevõttu eraldi ümberkorraldamis- või tegevuse lõpetamise kava;
  - tagatiste ja likviidsustoetuse saajad peavad hoiduma riigi toetusele viitavast reklaamist ja agressiivsest äristrateegiast, mida nad EFTA riigi antava toetuse puudumisel ei kasutaks.

⁽²¹⁾ Pangad, kes on käesolevate suuniste jõustumise kuupäeva seisuga heakskiidetud päästmisabi juba saanud, kuid ei ole veel saanud ümberkorraldamisabi lõplikku heakskiitu, võivad saada toetust likviidsuskava alusel ilma eraldi teatist esitamata.

- (60) Tagatis- ja likviidsuse toetamise kavade puhul peavad olema täidetud järgmised täiendavad kriteeriumid:
- kavad peavad piirduma pankadega, millel ei ole kapitali puudujääki, nagu on kinnitanud pädev järelevalveasutus kooskõlas punktiga 28;
  - tagatised, mille tähtaeg on üle kolme aasta, peavad piirduma kolmandikuga kõigist pangale antud tagatistest;
  - EFTA riigid peavad esitama järelevalveametile iga kolme kuu järel aruande järgmise kohta: i) kava toimimine, ii) tagatud võlainstrumentide emiteerimine ja iii) tegelikult sissenõutud tasud;
  - EFTA riigid peavad kava toimimist käsitlevaid aruandeid täiendama kättesaadava ajakohastatud teabega võrreldavate tagamata võlakirjade emissioonide kulude (laad, maht, reiting, vääring) kohta.
- (61) Erandjuhtudel võib heaks kiita ka Euroopa Investeeringuspanga riskide katmise tagatise pankadele, et taastada reaal-majandusele laenamist riikides, kus laenuvõtmise tingimused on EMP keskmisega võrreldes äärmiselt halvad. Selliste meetmete hindamisel uurib järelevalveamet eelkõige seda, kas nendega ei anta põhjendamatut eelist, mis võib näiteks toetada nende pankade muude ärivaldkondade arendamist. Sellised tagatised võivad hõlmata üksnes kuni seitsme aasta pikkust perioodi. Kui järelevalveamet on sellised tagatised heaks kiitnud, ei too need pangale kaasa kohustust esitada ümberkorraldamiskava.

5. KESKPANGA POOLNE LIKVIIDSUSE ANDMINE NING HOIUSTE TAGAMISE SKEEMIDE JA KRIISILAHENDAMISFONDIDE SEKKUMINE

- (62) Riigiabieskirju ei kohaldata keskpanga tavalise rahapoliitikaga seotud tegevuse suhtes, nagu avaturutehingud ja püsivõimalused. Konkreetsele krediidasutusele antav spetsiaalne toetus (mida nimetatakse tavaliselt „erakorraliseks likviidsusabiks“) võib kujutada endast abi, välja arvatud juhul, kui on täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused ⁽²²⁾:
- krediidasutus on erakorraliselt antava likviidsustoetuse (mis ei kuulu suurema abipaketi hulka) andmise ajal ajutiselt mittelikviidne, kuid maksevõimeline;
  - kogu abivahendile on antud tagatis, mille väärtus on asjakohaselt alla hinnatud vastavalt selle kvaliteedile ja turuväärtusele;
  - keskpank nõuab abisaajalt eriti kõrget intressimäära;
  - keskpank võtab meetme omal algatusel ja sellel puudub riiklik edasigarantii.
- (63) Hoiuste tagamise fondide sekkumised hoiuste hüvitamiseks vastavalt EFTA riikide kohustustele, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 94/19/EÜ hoiuste tagamise skeemide kohta, ⁽²³⁾ ei kujuta endast riigiabi ⁽²⁴⁾. Nende või sarnaste fondide kasutamine krediidasutuste ümberkorraldamisele kaasaaitamiseks võib siiski kujutada endast riigiabi. Kuigi kõnealused vahendid võivad pärineda erasektorist, võivad need endast kujutada riigiabi niivõrd, kui need kuuluvad riigi kontrolli alla ja otsus rahaliste vahendite kasutamise kohta on seostatav riigiga ⁽²⁵⁾. Järelevalveamet hindab selliste sekkumistena antava riigiabi kokkusobivust EMP lepinguga käesolevate suuniste alusel.
- (64) Kriisilahendamisefondi sekkumisena antavat riigiabi hinnatakse vastavalt käesolevatele suunistele, et hinnata selle kokkusobivust EMP lepinguga.

6. LIKVIDEERIMISABIGA SEONDUVAD ERIKAALUTLUSED

6.1. ÜLDPÕHIMÕTTED

- (65) EFTA riigid peaksid elujõuetute osalejate turult lahkumist soodustama ning võimaldama seda finantsstabiilsuse säilitamise huvides teha nõuetekohaselt. Raskustes oleva krediidasutuse nõuetekohast likvideerimist tuleks alati kaaluda juhul, kui asutus ei suuda veenvalt taastada oma pikaajalist elujõulisust.

⁽²²⁾ Sellisel juhul hinnatakse meetmeid hiljem ümberkorralduskava osana.

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 1994. aasta direktiiv 94/19/EÜ hoiuste tagamise skeemide kohta (EÜT L 135, 31.5.1994, lk 5), millele on osutatud EMP lepingu IX lisa II peatüki ii jao punktis 19a.

⁽²⁴⁾ Vt analoogia põhjal kohtuasi T-351/02: Deutsche Bahn vs. komisjon, EKL 2006, lk II-1047, punkt 114, ning kohtuasi C-460/07: Puffer, EKL 2009, lk I-3251, punkt 70.

⁽²⁵⁾ Vt Taani abiskeem (*Danish winding-up scheme*) (ELT C 312, 17.11.2010, lk 5).

- (66) Järelevalveamet tunnistas, et krediidasutuste eripärade tõttu ja olukorras, kus puuduvad mehhanismid, mis võimaldavad pangakriise lahendada finantsstabiilsust ohustamata, ei pruugi olla mõistlik likvideerida krediidasutust tavapärase maksejõuetusmenetluse kohaselt. Sel põhjusel võib riiklikud meetmed, millega toetatakse makseraskustes krediidasutuste likvideerimist, lugeda EMP lepinguga kokkusobivaks abiks tingimusel, et punktis 44 nimetatud nõue on täidetud.
- (67) Nõuetekohase likvideerimise eesmärk peab olema raskustes oleva krediidasutuse tegevuse lõpetamine piiratud aja jooksul. See eesmärk eeldab, et ei tohi alustada ühtegi uute klientidega seotud tegevust. See ei takista siiski olemasoleva äritegevusega tegelemist, kui see vähendab likvideerimiskulusid. Lisaks peab likvideerimise eesmärk olema müüa võimalikult palju ettevõtte osi või varasid enampakkumisel. Nõuetekohase likvideerimismenetluse nõudeks on, et igasugune vara müügist saadav tulu aitaks katta likvideerimiskulusid.
- (68) EFTA riigid võivad valida raskustes olevate krediidasutuste likvideerimise korraldamiseks erinevaid vahendeid. Kõik likvideerimise toetamiseks rakendatavad riigiabimeetmed peavad vastama punktides 69–82 esitatud põhimõtetele.

6.2. LIKVIDEERIMISABI LUBAMISE TINGIMUSED

- (69) EFTA riigid peavad esitama krediidasutuse nõuetekohase likvideerimise kava.
- (70) Järelevalveamet hindab selliste rakendatavate abimeetmete kokkusobivust EMP lepinguga, mille eesmärk on panganduskriiside lahendamine, *mutatis mutandis* ümberkorraldamissuuniste 2., 3. ja 4. jaos ümberkorraldamisabi kohta sätestatud juhtnõuete kohaselt.
- (71) Nõuetekohase likvideerimise konkreetse laadi tõttu tuleb lähtuda punktides 72–78 esitatud kaalutlustest.

6.2.1. Likvideerimiskulude piiramine

- (72) EFTA riigid peaksid tõendama, et abi võimaldab krediidasutuse tõhusalt ja nõuetekohaselt likvideerida, piirdudes abiga, mida on minimaalselt vaja panga tegevuse jätkamiseks likvideerimise ajal, pidades silmas taotletavat eesmärki ja täites käesolevate suuniste kohaseid kulude jagamise nõudeid.

6.2.2. Konkurentsimoonutuste piiramine

- (73) Konkurentsi põhjendamatut moonutamist vältimiseks ei tohiks tegevuse lõpetamise etapp kesta kauem kui nõuetekohaseks likvideerimiseks hädavajalik.
- (74) Seni, kuni abi saav krediidasutus tegevust jätkab, ei tohi ta turul aktiivselt konkureerida ega alustada uut äritegevust. Panga tegevus peab põhimõtteliselt piirduma olemasolevate klientidega seotud poolelioleva tegevuse jätkamise ja lõpule viimisega. Olemasolevate klientidega seonduv mis tahes uus tegevus peab piirduma olemasolevate lepingute tingimuste muutmise ja olemasolevate laenude restruktureerimisega, tingimusel et need muutused suurendavad vastava vara nüüdispuhasväärtust.

- (75) Likvideeritava krediidasutuse hinnapoliitika tuleb kujundada selliseks, et see innustaks kliente leidma atraktiivsemaid alternatiive.
- (76) Kui vajalik on pangalitsents, näiteks panga järelejäänud osade või ajutise asutuse jaoks, mille loomise ainus eesmärk on krediidasutuse nõuetekohane likvideerimine (nn sildpank), peaks see hõlmama vaid likvideerimiseks vajalikku tegevust. Pädev järelevalveasutus peaks pangalitsentsi tühistama niipea kui võimalik.

6.2.3. Kulude jagamine

- (77) Nõuetekohase likvideerimisega seoses tuleb tähelepanu pöörata moraaliriski minimeerimisele, vältides eelkõige sellise täiendava abi andmist, millest saavad kasu aktsionärid ja allutatud võlakirjade omanikud. Seetõttu ei tohi aktsionäride ja allutatud võlakirjade omanike nõudeid edasi suunata jätkatavasse majandustegevusse.
- (78) Punkte 3.1.2 ja 3.1.3 tuleb täita *mutatis mutandis*.

6.3. KREDIIDIASUTUSE MÜÜK NÕUETEKOHASE LIKVIDEERIMISE MENETLUSE AJAL

- (79) Krediidiasutuse müük nõuetekohase likvideerimise menetluse ajal võib hõlmata riigiabi andmist ostjale, välja arvatud juhul, kui müük korraldatakse avatud ja tingimusteta pakkumismenetluse raames ning vara müüakse kõrgeima pakkumise tegijale. Sellise pakkumismenetluse raames tuleks vajaduse korral lubada asutuse osade müüki erinevatele pakkujatele.
- (80) Eelkõige et teha kindlaks, kas krediidiasutuse või selle osade ostja saab riigiabi, uurib järelevalveamet, kas:
- müügiprotsess on avatud, tingimusteta ja mittediskrimineeriv;
  - müük toimub turutingimustel;
  - krediidiasutus või valitsus (sõltuvalt sellest, kes on müüja) taotleb müüdavate varade ja kohustuste eest võimalikult suurt hinda.
- (81) Kui järelevalveamet leiab, et ostja saab abi, hindab järelevalveamet eraldi selle abi kokkusobivust EMP lepinguga.
- (82) Kui abi antakse müüdavale majandustegevusele (mitte selle majandustegevuse ostjale), hinnatakse sellise abi kokkusobivust EMP lepinguga käesolevate suuniste põhjal eraldi. Kui likvideerimismenetlus hõlmab sellise majandusüksuse müüki, kellel on märkimisväärne turuosa, hindab järelevalveamet vajadust meetmete järele, millega piirata kõnealusele majandusüksusele abi andmisest tingitud konkurentsimoonutusi, ja kontrollib müügist tuleneva üksuse elujõulisust. Elujõulisuse hindamisel võtab järelevalveamet nõuetekohaselt arvesse ostja suurust ja tugevust võrreldes omandatava üksuse suuruse ja tugevusega.

6.4. NÕUETEKOHASE LIKVIDEERIMISE KAVADE LUBAMISE TINGIMUSED

- (83) Raskustes olevate krediidiasutuste probleemidega tegelemise korra EFTA riikide poolne rakendamine võib hõlmata võimalust anda abi, et tagada raskustes olevate krediidiasutuste nõuetekohane likvideerimine, piirates seejuures negatiivse mõju ülekandumist sektorile ja majandusele tervikuna.
- (84) Järelevalveamet leiab, et piiratud suurusega krediidiasutuste likvideerimise abikavasid ⁽²⁶⁾ võib heaks kiita tingimusel, et need on kavandatud selliselt, et oleks tagatud punktis 44 sätestatud aktsionäride ja allutatud võlakirjade omanike poolse kulude jagamise nõuete täitmine ning kõrvaldatud moraalarisk ja muud konkurentsiprobleemid.
- (85) Selliste kavade kokkusobivust EMP lepinguga hinnatakse 3. jaos sätestatud tingimuste alusel. Teatades kavast järelevalveametile, peavad EFTA riigid seega esitama üksikasjaliku teabe protsessi kohta ja abi saavate asutuste kasuks toimuvate sekkumiste tingimuste kohta.
- (86) Kuna konkurentsi moonutamise määr võib varieeruda sõltuvalt abi saava asutuse laadist ja tema turupositsioonist, võib olla vaja eraldi hinnangut selle tagamiseks, et protsess ei tooks kaasa põhjendamatuid konkurentsimoonutusi. Kui heakskiidetud kava kohased abimeetmed on suunatud krediidiasutustele, kelle koguvara suurus ületab 3 miljardit eurot, tuleb nende meetmete heakskiitmiseks teatada neist eraldi.

6.5. SEIRE

- (87) EFTA riigid peavad esitama vähemalt kord aastas korrapäraselt aruandeid punkti 6.4 kohaselt heaks kiidetud kõigi kavade toimimise kohta. Neis aruannetes tuleb esitada teave ka kõigi punkti 6.4 kohaselt likvideeritavate krediidiasutuste kohta.
- (88) Selleks et järelevalveametil oleks võimalik jälgida nõuetekohase likvideerimise protsessi edusamme ja selle mõju konkurentstile, peavad EFTA riigid esitama korrapäraselt aruandeid (vähemalt kord aastas) iga likvideeritava panga likvideerimisprotsessi kulgemise kohta ja lõpparuande pärast likvideerimisprotsessi lõppemist. Teatavatel juhtudel võib ametisse nimetada järelevalve eest vastutava usaldusisiku, võõrandamise eest vastutava usaldusisiku või mõlemad, et tagada abi lubamise tingimuste ja kohustuste täitmine.

⁽²⁶⁾ Vt nt juhtum N 407/2010: Taani pankadele suunatud likvideerimise abiskeem (*Danish winding-up scheme for banks*) (ELT C 312, 17.11.2010, lk 7).

7. KOHALDAMISKUUPÄEV JA KEHTIVUS

- (89) Järelevalveamet kohaldab käesolevates suunistes esitatud põhimõtteid alates 1. detsembrist 2013.
- (90) Teatiseid, mis järelevalveamet registreerib enne 1. detsembrist 2013, vaadatakse läbi teatiste esitamise ajal kehtivate kriteeriumide alusel.
- (91) Järelevalveamet uurib käesolevate suuniste alusel mis tahes sellise abi kokkusobivust EMP lepinguga, mis on antud järelevalveameti loata ja mis on sellepärast vastuolus EFTA riikide vahelise järelevalveameti ja kohtu asutamist käsitleva lepingu protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõikega 3, kui kogu selline abi või osa sellest on antud pärast käesolevate suuniste avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* ja selle EMP kaasandes.
- (92) Kõikidel muudel juhtudel uurib ta kokkusobivust EMP lepinguga abi andmise ajal kehtivate kriisisuuniste alusel.
- (93) Järelevalveamet vaatab käesolevad suunised vajaduse korral läbi, eelkõige selleks, et võtta arvesse turutingimuste või õiguskeskkonna muutusi, mis võivad mõjutada nendes esitatud eeskirju.
- (94) 2008. aasta pangandussuunised tunnistatakse kehtetuks alates 30. novembrist 2013.
- (95) Langenud väärtusega varasid käsitlevate suuniste punkt 47 ja 5. lisa tunnistatakse kehtetuks.
- (96) Ümberkorraldamissuuniseid kohandatakse järgmiselt:

Punkti 4 esimene lause asendatakse järgmisega: „Juhul kui finantsasutus on saanud riigiabi, peaks EFTA riik esitama ümberkorraldamiskava, et kinnitada panga pikaajalist elujõulisust ilma riigi toetuseta või selline elujõulisus taastada.”

Punktiga 4 seonduv joonealune märkus nr 6 jäetakse välja.

Punkti 7 kolmas taane asendatakse järgmisega: „Finantssektori üldist olukorda silmas pidades kohaldab järelevalveamet EFTA riikide ja abi saavate pankade suhtes kulude asjakohase jagamise põhimõtet.”

Punkt 8 tunnistatakse kehtetuks.

Punktiga 21 seonduva joonealuse märkuse nr 28 esimene lause asendatakse järgmisega: „Vt 2013. aasta pangandussuuniste 6. jagu.”

Punkt 25 asendatakse järgmisega: „Kui enne ümberkorraldamiskava heakskiitmist on finantsstabiilsuse säilitamise eesmärgil erandkorras tehtud erand kulude eelneva asjakohase jagamise nõudest, tuleb see hüvitada ümberkorraldamise hilisemas etapis tehtava täiendava panusega, näiteks tagastusklauslite ja/või konkurentsimoonutusi piiravaid lisameetmeid hõlmava ulatuslikuma ümberkorraldamise vormis.”
